

A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény a szerkesztőség nevére küldendő.

Kiadóhivatal:

Strausz Sándor könyvkereskedése. Ide küldendők az előfizetési díjak, nyilvarterek és hirdetések.

Telefon szám 34.

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi, lemeretterjesztő és szépirodalmi hetilap.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Előfizetési árak:

Egész évre 8 kor.

Fél évre 4 kor.

Negyed évre 2 kor.

Egyes szám ára 20 fillér.

Hirdetések jutányosan számítanak.

Nyitlító példány 50 fillér.

Feloldó szerkesztő:
ZRINYI KÁROLY.

Főszerkesztő:
MARGITAI JÓZSEF.

Kiadó és lapnyájdosó:
STRAUSZ SÁNDOR.

A háború és az értelmiség.

Az országok sorsát irányító férfiak rég belátták már, hogy a hatalmas hadseregen és az ügyes diplomácián kívül van még más nemzetvédelmi eszköz is, melynek az említettekkel szemben még az is előnye, hogy béke idején produktív célokat szolgál: a nép tanultsága és értelmisége.

Ha a népet, mint a muszkáknál, csak ágyutöleléknek tekintik, úgy az még a legnagyobb veszélyben: háboruban sem állja meg helyét. A csordaként előrehajtott katonák nem képesek felfogni azokat az ideális célokat, amikért küzdeni kell — de hát éppen ez kell olyan hadvezetőségnek, amely tudja, hogy hadakozása nem a honvédelem ideáljért, hanem csak vérengzés, pusztítás, békés népek letiprásáért és zsarnokság alá vetéséért folyik. A háború megmutatta, hogy az ily értelmetlen katonák bárminő nagy tömege sem alkalmas a döntő győzelem kivívására, béke idején meg bebizonyult, hogy a szellemileg elmaradt nép az élet követelményei és a kereseti viszonyok közt mutakozó ríktó disszonancia következtében beálló nyomornak esik áldozatul, — mert rég elmúltak a patriarkális idők, amikor elég volt, ha a paraszt, a mesterember a maga sablonos kézimunkáját napról-napra elvégezvén, bőségesen vagy legalább is annyit keresett, hogy magát és övét gond nélkül eltartassa.

Abban a nagy herce-hurcában, abban a minden képzeleten túlszaporító vetélkedésben, melyet az egyes nemzetek hatalmuk megerősítése és a többiekben való túllevés

érdekeiben tanúsítanak, nincs győzedelmesebb fegyver a tudásnál. Nemcsak a vezető férfiak, hanem az egész nép tudása, értelmisége. Helyesen mondta az a német államférfi, kitől megkérdezték: minek köszönhetik a németek leginkább, hogy a francziákon 1870—71-ben győzedelmeskedtek, hogy az első sorban a németországi néptanítók érdeme. Ők voltak azok, akik oly értelmes katonanyagot neveltek a hadsereg részére, amellyel könnyű volt még a tulerőt is lebirni.

A nép magas értelmisége ereje Németországnak, — sokat említett militarizmusa csak eszköz az erő sikeres kifejtéséhez. Az úgynevezett »drill« mechanikai regulatorra töpölne, ha a nép értelmisége nem lehelne bele lelket. Magas értelmiségét a német nép azoknak a sokféle tanulási alkalmaknak köszönheti, melyekről kormánya gondoskodik. A fatalság részére sürűn állnak rendelkezésre mindenütt különböző népiskolák és a felneveltek nemcsak lehetővé teszik, hogy az ismereteiben mutakozó hiányokat, kenyérekész munkája elhanyagolása nélkül, szakavatott tanerők vezetésével pótolhassa, hanem erre lelkesen buzdítják, sőt — ha kell — kötelezik is.

Hű szövetségesünknek, Németországnak hadi felkészültsége tehát nemcsak a kitünően fegyverelt katonanyag, a nagyszerű fegyverek és hadiszerek, hanem a nagyfokú népintelligencia, a versenytársait, ellenfeleit messze túlszárnyaló tudománya.

Igy fegyverkezett Németország, hogy hathatósan védekezhessen az évek óta fenyegető háborús veszedelem ellen, melyet

az angolok kapzsisága nyílt kenyértörésre gerjesztett. A nép műveltségével fejlesztette erejét, azzal igyekezett megalapozni és fokozni a jólétet, épségben tartani hatalmát. Minden áldozatot meghozott, temérdek milliót szentelt tanügynek, hogy a hadsereg fejlesztésére fordított milliárdok kárba ne vesszenek.

Ez a legmegbízhatóbb garanciája annak, hogy győzni fog és vele együtt természetesen mi is.

Rendelet térképek, képeslapok és utikönyvek terjesztésének korlátozása tárgyában.

1. §. Tilos akár árusítás, akár ingyenes szétosztás, közzselelés kitétel, nyilvános helyen való elhelyezés vagy szétküldés útján terjesztani az Ő Felsége uralkodása alatt álló országok, a Német vagy a Török birodalom területeiről készült bármilyen olyan térképeket, amelyek 1 : 50.000 vagy ennél nagyobb léptékű katonai országjelvételek kiadványai, ugyanilyen vagy ennél nagyobb léptékű-méretű tereprajzok vagy dobortérképek, vagy pedig 1 : 200.000 vagy ennél nagyobb léptékű-méretű közönséges térképek.

Az általános katonai térkép szelvényeit azonban egyes példányokban a katonai földrajzi intézet budapesti bizománya a fegyveres erő tisztjei is tisztviselői részére ezentul is kiszolgáltathatja.

2. §. A m. kir. belügyminiszter a m. kir. honvédelmi miniszterrel egyetértve, esetről-esetre megengedheti az 1. §-ban említett

A kétszínű leány.

Írta: Hajdinyak Sándor.

»Sári, ... Sárika édes lányom, nézd, levelet kaptál a harctérről! Istenem ... Istenem! ki is írhatta?« Szól s kérdi Simonkai, az élcés típusu agg gyógszerész.

Sárika a széke, égszínkék szemű, élénk temperamentumú virult lány, kinek élte ideája abban a »szerény« és »önzelen« felfogásban összpontosul, hogy a jövőnd boldogság bázisa csupán a kétszínűség lehet: átveszi a levelet.

Önugysága, Sári, most is a szokott fegyverhez nyulva, palástolja a levélnek reá gyakorolt hatását s telt önérettel, »női« nyíltsággal mondja: »Áh, egyik barátom írta! Tudja édes apuskám, egy pécsi. — »No igen ... igen ... egy pécsi; nő a harctérről! ... Tudom ...!«

Az öreg Simonkai látszólag megnyugodva dolgoz után látott.

... S a lányka, ... támoilyoga, ... szédülve, ... reszkedve tért parfüm illattal telt pici szobáskájába; ledült az ottománra és csak nézte, nézte a levelecskét. Ő jól, nagyon jól tudta, kitől küldetett. Tudta, hogy Ernőtől, atól, ki őt ideálisan szerette. Attól, kinek oly sokszor okozott meg nem érdemelt sorvasztó-, néhez fájdalmat azzal, hogy őszinte vallomásaira csak látszólag reagált. Majd behunyt szemmel, ábrándos lélekkel tekintett

az elmúlt idők ragyogó, — a fantázia soha el nem muló, rég lejátszott képeire.

A kijózanodás sokáig tartott, de végre is egy mély sóhajással átlépett a normális gondolkodás minimális légkörébe. — Aztán fölnyitja a becsült mezején küzdő kéztől írott egyszerű külsejű levelecskét. Olvassa:

»Édes Sári! Most, mikor a népek tengerének örvénylő viharja, ez a hőmpolygó áradat végig sodorja egész Európa testén a vérhullámokat; mikor ész, erő, találékonyosság mind, mind az öldöklés szingálatában áll: lehetetlen nem Önre gondolni, mint olyanra, akit ily' titáni küzdelmek idején, a halál legtermékenyebb aratásakor is a legtöbbször becsülsz. Önért szenvedni, harcolni, vagy ha kell, ott pusztulni: mily fenséges!

Óh, de sötét, fátyolos fájdalom, mikor még arra sem érdemesít, hogy egy kecsgetűt sort is írjon.

Sors! miért vagy hozzám még most is oly mostoha?! Ami volt, az is csak mint a későn nyíló virág, mely kábító szinompájával sokat ígérve nyílik egy őszi meleg napsugártól, de csak azért, hogy rövid idő alatt az elmulás fájó érzetét felkeltse. ... Volt, de hogy lesz-e még, nem is lehetem. — Erzem, hogy már nem kell senkinek szeretetét, nyíltságért könyörgöni ... De mégis, utolsó kéresemet oly' nagyon szeretném, ha teljesítené. Csak annyit írjon: »Szerettek«, mert halálom ajkam végéig vonaglásakor is azt rebegi: »Kis leány, óh szeretsz-e ...?«

Tovább nem tudta olvasni; hangja megcsuklott; arcán tündöklő két szép éke könnyelábadt; teete fájdalomosan vonaglott. Többször szivettéppően feljajdult s csak Ernőt, az ő martírtját kereste, ki még most is szereti őt, a kétszínűt, mikor a borongós halál már-már kinyújtja feléje reitető kezét. — De Ernő távol van, olyan távol, hogy csak levél útján lehet hozzá szólni.

»Ernőm, messze vagy! Ott vagy, hol véres karddal írják a történelmet s ágyúval szántják a jövő barázdáit. Óh, de nem baj; őszintén, igen őszintén írom meg, hogy szeretlek s szeretni foglak a hideg — a már most is megéredemelt — síromig. Csak viszontlássalak legalább még egyszer, hogy esedlök hangon bocsánatot kérjek tőled azért a sok kétszínű magatartásomért, mellyel hol téged, hol mást — a körülmények adódása szerint — lebilincseltem csak azért, hogy unalmas óráimban rajtuk mulassak. Bocsásás meg, mert életem borongós egét ily' csacska játékokkal vélttem derültebbé tenni. Rossz leány voltam, de igérem Ernőm, többé nem teszem; esküszöm a megtérők Istenére!«

Ezeket mondta bánatos-, faldokló, görcsös, síró hangon és ezeket írta Ernőnek az igaz megtérés jeléül.

Multak a napok, hetek; ... elmúlt egy hónap, de dobogó szívvel várt megnyugtató választ nem érkezett. A rózsapiros agy leány napról-

nyomatványok beszerzését, ha reájuk állami vagy közgazdasági érdekekben halaszthatatlan fontos munkálatok (közlekedési eszközök tervezetei, folyószabályozások, egyéb építkezések stb.) céljából vagy hatóságoknál és közvállalatoknál hivatali használat végett van szükség.

3. §. Az 1. § ban említett területekre vonatkozó és 1 : 200 000-nél kisebb léptékű térképeket, uti katalozfuzeteket, utikönyveket és helyleírásokat ezentul is szabad terjeszteni, de az ilyen nyomtatványokat az elleneséges államokba egyáltalában nem szabad, más idegen államokba pedig csak a m. kir. belügyminiszternek a m. kir. honvédelmi miniszterrel egyetértve esetről-esetre adott engedelmével szabad küldeni.

4. §. Tilos az 1. § ban meghatározott módon terjeszteni olyan képes levelezőlapot vagy más ábrázolatot, amely az Ó Felsége uralkodása alatt álló országok területén levő s katonai szempontból fontos tárgyakat oly részletesen és könnyen felismerhetően tüntet fel, hogy a kémkedés és az ellenség célját szolgáló egyéb felderítést megkönnyíteni nyilvánvalóan alkalmas.

K Ü L Ö N F É L É K .

A végrendelet.

Puskaropogásnak, ágyubömbölésnek
Észbontó zajába ezer „ja” vegyül,
Bénák, sebesültek, haldoklók csoportját
Mentik, hordják szerte az ellen elöl —
Sok vonagló ajak már csak imát mormol
Vagy egy tekintetbe önti bucsuját,
Van, kinek lelköből végső sóhaj lobban
S gondolatba fullad: „majd... majd oda át”
Itt sebeket kötnek, ott patak vizéből
Vérborított fűre jön borogatás.
Amott ruhát tépnek a szétrongcsolt tagról
Mit cafatná tépott bombarobbanás.
Óh, szárnny a képe egy böszült csatának
Nincs eset, mely lessze s a sok fennakad,
Órületes álom, vagy lázbeteg vérnek
Lüktetése szül ily látományokat.

Távol a csatának vérmosta terétől
Lombtalan fák alján, hópárnák fölött
Egy vitéz haldoklik bajtársi körében
S arcképet szorítgat kezei között.
Rá rátekinth néha s szeme könybe lábbad,

napra sápadtabb lett, talán sápadtabb, mint a fogó hold szomorú, bú, ködös őszi éjszakán.

S egyszer... egy esős pénteki napon, megjött... a saját levele, mit Ernőnek szánt. Benne még idegen kéztől írott levélke s egy lyukas Jézuska kép az, melyet gyermekkorban, egy meleg tavaszi délután, litánia után adott neki azzal a gyermeki szív sugálta gyengéd megszorítással, hogy helyezze szívecskéje fölé erős őrző gyanánt. — Igen, — amint a levél tanúsítja, — most is ott volt és szegényt ezen keresztül érte az ellen gyalázatos, gyilkos golyója... Nem védte meg, nem... Talán azért, mert Sári, a méltatlan lánykát, szeretete.

„Óh, az nem lehet! Ó nem halt meg! Ó visszajön!... Neki meg kell győzödni, hogy igazán szeretem!... Nem, ... nem, ... ne... rebeget Sárika s ájultan összeesik.

Bevizik kicsi szobácskájába! Lázás extázisban Ernőt keresi. Folyton csak azt kiabálja: »Bocsáss meg! bocsáss meg!... szeretlek!...» — Nem ismer meg senkit sem. — Félrebeszél!...

Az agg gyógyszerész orvosért küld... Az orvos vidéken van; másnap mire megjön, csak a beállott gyors halált konstatálhatja.

És a szegény ősz apa egyedül maradt gyászos, árva lakásban. Egyedül keveri keserű könyvekkel áztatott mérgeit. Egyedül.....!

(A képen egy nő s egy gyermek arca van)
„Felségesem” — mondja s felsőhajt utána,
„As pedra” — susogja, „as én kis fiam.”
„Bajtársák! — szól végre, akadosva, halkán,
„En itt bejövtem, itt lessem strom,
„Ha ti hassz értek, mondjátok meg nőmnek
„Óvó volt utolsó hód gondolatom...
„Mondja meg fiannak, hogy a host szeretőni
„Soha meg ne szűnjék a hogyha halni kell,
„Haljon is meg érte, ez minden magyarnak
„Szívben gyökerező agi köteleim.
„Becsületés soha kincsekért ne adja,
„E nélkül az ember undok földi víz,
„Vissza nem adhatja méltóságát többé
„Semmi hia cafrang, semmi földi máz.
„Es szerette anyját, megosztjátok szívének
„Összes érzülete az óvó legyen
„Ne felejtse apját, találkozzunk ott fenn
„Áldva nyujtom feléd bucsuzó kezem”
„S ajka lecsukódott. Kezében a képpel
„Tették közös sírba; míg távol honán
„Egy nő s egy kis gyermek együttes imában
„Érte könyörögnék az est alkonyán.

Zombory Gyula.

— **Kitüntetés.** Ófelsége a király Morandini Bálint 20. honvéd gyalogezredbeli főhadnagyot az ellenség előtt tanúsított vitéz magartásáért legfelső dicséző elismerésével tüntette ki.

— **Halálozás.** Városunk egy köztisztelőben álló családját megrendítősen sulyos csapás érte. Hirschmann Leonak, a Csáktornyai Tárházak tulajdonosának szép reményekre jogosító fia, Ernő, tegnapi virradó éjszaka hirtelen elhunyt. A halálesetről a következő gyászjelentést kaptuk: Hirschmann Leo és neje szül. Löbl Malvin a maguk valamit gyermekeik Dr. Gänger Jenőné szül. Hirschmann Terka, Hirschmann Gyula nevében is, a mérhetetlen fájdalomtól teljesen leűjítva megtört szívvel jelentik, hogy a szeretett, páratlan jó gyermek, testvér és rokon Hirschmann Ernő virágzó, ifjú életének 18-ik évében, folyó hó 17-én hirtelen elhunyt. A megboldogult drága gyermek földi porhüvelyét folyó hó 18-án délelőlt 10 órakor helyezik a helybeli izr temetőben örök nyugalomra. Csáktornya, 1915. július hó 17. Örök béke legyen hamvai felett! Dr. Gänger Jenő sógora. Gänger Gyurica, Gänger Marianna unokaöccse- és huga. Az egész társadalom osztatlan részvéte enyhítse a szülők és hozzátartozók végtelen bánatát. Nyugodjék békében.

— **Közszóntnyilvánítás.** Az izraelita nőegylet hadsegélyző czéljaira N. N. 10. koronát, Taussig Oszkárné 4 koronát volt szíves adakozni, melyért ezúton is hálás köszönetet nyilvánítja Wollák Rezsőné elnök.

— **Levél a csataterőről.** Ambrus József helybeli járásbírógási tisztviselőtől, aki a harctéren, mint szakaszvezető, a háború kezdete óta szolgálatot teljesít, június 30-iki kelettel veltük a következő levelet: »Örömmel közlöm, hogy az orosz itt velünk szemben a legjobb állását sem képes már tartani. Ellenállóképessége már megtört, mert folyton hátrál s gyalogságunk, különő tűzereink fedezete alatt kergeti. Vasárnap virradóra Szél József 20-as honvéd-hadapródjeleit civilbe öltözve kikémlelte az egész előőrsi heosztásukat s Frölich János hadapród pedig szakaszával szembeállást foglalt velük s nem engedte be a faluba őket. Kitüntetést kaptak bátor magartásukért Bicsák István, Herczeg Márton, Demeter Márton 20-as honvédék és a két fenti hadapród. Adja a Mindenható, hogy legközelebb orosz földről ír-hassak»

— **Katonai előléptetések.** A Rendelteti Közlöny legutóbbi száma publikálja, hogy Ó felsége a király Tomka Ferenc tényleges állományi m. kir. 20. gyalogezredbeli hadnagyot főhadnaggá, dr. Kovács Lipót 20. népfőlkelő ezredbeli hadnagyot főhadnaggá léptette elő. Főhadnagyk lettek továbbá Horváth József és Richtman Aladár hadnagyk, akik Csáktornyan a tartalék kórház állományában teljesítetek szolgálatot.

— **A bankjegyek koronaértéke.** A belügyminiszter az alispán utján utasította a közigazgatási hatóságokat, hogy a legszélesebb körben tájékoztatassák és világosítsák fel a közönséget afelől, hogy a bankjegyek a koronaérték pénzérmeivel s így a váltópénzekkel is teljesen egyenlő értékűek, s az azok értékcsökkenéséről terjesztett híresztelések minden alapot nélkülöznek, továbbá, hogy a váltópénzermek elrejtése, felhalmozása és ezáltal azoknak a forgalomból való kivonása a hazai közigazdaság, a pénz-és értékforgalom, nemkülömben a hazai kereskedelem megbénítását okozó hazafiatlan cselekedet, meg a legszigorúbb megrovást és megtorlást érdemli meg. De ettől eltekintve, az elrejtve tartott érmek forgalomba hozatala a jelen körülmények között hazafias kötelesség és elsősorban a nagyközönség összes rétegeinek érdekében áll. Utasítatnak a közigazgatási hatóságok, hogy a község hangulatának és magartatásának befolyására és irányítására hivatott más egyéneket: lelkészeket, tanítókat, tekintélyesebb polgárokat megfelelő módon hívják fel, hogy hassanak oda, mikép a váltópénzermek a forgalomból ki ne vonassanak.

— **Népesedési statisztika.** Születtek: Mávrek Mária, Koszlet Jozefa, Jut Jozefa, Varga Mária, Magdalenics Ágnes, Magdalenics Verona, Eberhardt Anna, Novoszel Pál, Grabar Katalin, Havrin József, Zsaganec Pál, Kuhanc Ferenc, Oláh László. Pozsgaj József, Szersán Mária, Kovacsics József, Skvorcz Juli, Varga Veronika. Meghaltak: Bóna Irma (19 é.), öz. Fejér Józsefné (72 é.), Vas Lajos (8 h), Medved István (20 n), Szudacz István (80 é.), öz. Spolarics Antal (70 é.), öz. Kelemen Jánosné (84 é.), Legin Jozefa (23 h), öz. Horváth Balázsna (67 é.), Tislér Péterné (55 é.), Pintács Rókusné (70 é.), öz. Mayer Mayerné (94 é.), Weisz Miksa (57 é.), Novoszel Pál (21 n), öz. Holub Ferencné (76 é.), Korpics Ferenc (76 é.), dr. Siegel Nándor (76 é.), Schmedlechner János (33 é.), Vreszk Elek (19 h). — Házasagott kötöttek: Tárnok Imre és Ivacsics Mária; Szupra Antal és Noszen Etti; Hauer Alajos és Wedemeyer Dorottya; Paskó János és Stemmer Julianna; Fischer Arnold és Joachim Valeria.

— **Tanítók a közigazgatás szolgálatában.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter urnak rendelete folytán, a háború tartama alatt a népiskolai tanerőknek közigazgatási segédeendőők elvégzésére igénybevetel szükségessége a csáktornyai járásban is beállott. A tanítók különösen a mezőgazdasági munkálatok ellátásának biztosítása érdekében szükségesek teendőők, hadifoglyok, közérő, közmunkaerő kirendelése esetében szükséges felügyelet, a köztisztaság ellenőrzése, a ragadós betegségek esetében közegészségügyi szolgálat, a járványbetegségek működésének a támogatására és ellenőrzésére, közbiztonsági és rendészeti feladatok elősegítésére használtatnak fel. A tanítók kirendelése a következő: a belicai körjegyző mellé Bón-

József muragárdonyi és Kollárics Rikárd zalaujvári, a botornyai jegyző mellé Wirth László botornyai, a csáktornyai jegyző mellé Polesinszky Emil és Polyák Mátvás, a drávanagyalui jegyző mellé Bezenhofer Mihály drávanagyalui, a drávasárhelyi jegyző mellé Rántes Menyhért, Vreszk Vince és Rhosóczy Elek, a felsőmihályfalvi jegyző mellé Koós Károly imihályfalvi és Hadi Jenő királylakai, a drávacsányi jegyző mellé Szép János miksavári és Honfi Lőrinc zrinnyifalvi, a murasiklósi jegyző mellé Nagy Aladár murasiklósi és Némethy Lajos muraszentkereszti, a muraszentmártoni jegyző mellé Horváth Ilona, a muraszerdahelyi jegyző mellé Czinsek István, a csáktornya-vidéki jegyző mellé Lerch Lajos nyirvölgyi és Sray Ferenc szentilónai, a stridóvári jegyző mellé Thanyi Lajos ráckányi, Danitz Sándor, Krampatics József stridóvári és Balogh Ferenc szentorbánhegyi, a visiszentgyörgyi jegyző mellé Behojnik Győző és Major János, a csáktornyai járás főszolgabírája mellé Brauner Lajos és Thorday János osztattak be.

— **Népfőkelők önkéntes belépése.** Az önkénteseket általában a véderő törvény értelmében megilleti az a jog, hogy csapatfesteiket, ahol szolgálni akarnak, a lehetőség határain belül szabadon választhatják. Most azonban sokszor megeskik, hogy főleg a 17 éves, 36—42 éves és 43—50 éves önkéntesi jogosultsággal bíró népfőkelőknek idő előtt be kell vonulniuk és így nincs alkalom arra, hogy csapatválasztási jogukat érvényesíthessék. Ezen érvényesítést legkésőbb a sorozáson kell érvényesíteni. Ezért a hadvezetés — a Külügy-Hadügy értesülése szerint — megengedte, hogy ha a fentebbi években levő — tehát 17 éves, 36—42 éves és 43—50 éves népfőkelők — a váratlan bevonulás miatt csapatválasztási jogukat nem gyakorolhatták — azt még bevonulásuk után 4 hétig megtehetik. Még 4 hétig a bevonulásuk után megszerezhetik annak a pótlésnek felvételi engedélyét, amelynek szolgálni akarnak és ha megszerzték, akkor oda áthelyezést fognak nyerni. Természetesen az minden pótlésnél meg van határozva, hogy hány önkéntes vehető fel. Áll ez különösen a lovasság, tüzérség, vonat és egészségügyi csapatokra vonatkozólag. Kivétel képeznek még ebben a 43—50 évesek, akikre vonatkozólag még csak később lesz intézkedés, hogy pótlésenként hányat fognak felvehetni önkéntesek gyanánt.

— **Szabad már tiszta buzakenyeret sütni.** A hivatalos lap közli, hogy a kormány hatályon kívül helyezte a buza és rozsliszt kémeléséről februárban kiadott miniszterelnöki rendeletet. Megint süthetünk tehát keveretlen buza- vagy rozskenyeret.

— **Drávába futl iparos.** Gerőcs Boldizsár nagykanizsai ácsmester Alsódomboru határában több iparostársra és fivére társaságában a Drávában furdott. Furdás közben a segítségért kiállott, majd ludokolva merült a habok közé. Fivére rögtön segítségére sietett, de a halódó ember oly gyorsan kapzkodott belé, hogy ő is életveszélyesen forgott s csak nehezen lehetett kimenteni. Gerőcs Boldizsár ellenben, mire partra húzták, halott volt. — Holttestét beállították Nagykanizsára. Az orvosok megállapították, hogy halálát szívszélhűdés idézte elő.

— **Az üdítőállomásra adakoztak:** Singer Vilmos (Bányavár) 100 korona, Dr. Iso

Victorné 50 korona, Schöberl Jenőné 10 korona, Zakál Henrikné 2 korona, Kosják Márkné (Százok) 10 liter tej. Német Paula 3 liter tej. Az adakozóknak ezúton is hálás köszönetet nyújtánia az elnökség.

— **Népfőkelők bevonulása.** A 19 éves népfőkelők július 15-én vonultak be. Ugyanekkor vonultak be azok is, akiket a népfőkelési és hadiszolgálati törvény alapján mint munkásokat, kocsisokat már igénybe vettek, de közben a szolgálatból elbocsátottak. A 23, 24, 25 és 26—35-ig bevonulásra köteles, de még be nem vonult népfőkelőknek augusztus hó 15-én kell bevonulniuk.

— **Uj utóbeutatószemle.** A honvédelmi minisztériumtól rendelet érkezett, mely szerint f. július hó 22. és 23. án utóbeutató szemléket kell tartani. Ezen mindazok a B. osztályú népfőkelésre kötelezettek tartoznak megjelenni, akik az eddigi népfőkelői szemlékről bármi oknál fogva elmaradtak.

— **Állandó mozi.** A Rákóczi utcai állandó mozinak mai műsora a következő: Messer hadi hiraó (aktuális harctéri felvételek); Polidor, mint víg özvegy (humoros); A hős (háborus dráma, 4 részben) Psylander fellépésével; A szakácsnók gyöngye (vígjáték 2 felvonás).

— **Elgázolt vasutas.** Verebély Ferenc nagykanizsai délvasuti kalauz tegnapelőtt este katonavonattal Pragerhofba utazott Pragerhofon a kalauz oly szerencsétlenül került sajtó vonatjának mozdonyra elé, hogy az halálra gázolta. — Verebélynak fiatal özvegye maradt.

— **Zalában nincs kolera.** Egyetlen kolera eset történt Alsólendván a többi kolera hirtelyet megynkben terjesztettek mind alyaplan mert egyetlen gyanus megbetegedés sem történt. Itt közöljük, hogy most már Vasmegeyben sincs kolera. Ugy Rohoncot, mint Körmendet a napokban feloldották a kolerazar aól s így nemcsak Zalában, de Vasmegeyben is megszűntnek tekinthetjük a kolerajárványt.

— **Jutalom a szűkött hadifoglyok kézzekerítéséért.** A belügyminiszter valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjét, valamennyi csendőrkürelti parancsnokságot és valamennyi határszéli rendőrkapitányságot a legszelebb körben leendő közhírtétel végett értesítette, hogy mindazok, a kik szűkevény hadifoglyokat közvetlenül elfognak, valamint azok, a kik oly adatokat juttatnak a közbiztonsági közegnek vagy a katonai hatóságok tudomására, a melyek megszűkött hadifoglyok kézzekerítését teszik lehetővé, a hadügyminiszter részéről 10—25 korona jutalomban részesülnek. A kifűzött jutalomnak az erre igényel bírők részére legjobb belátás szerint és minden további jogorvoslat kizárása mellett leendő kiutalására az a katonai parancsnokság illetékes, a melynek területén fekszik az a hadifoglyállomás, a melyből a szűkés történt.

— **A váltópénz elrejtő ellen.** A m. kir. belügyminiszter 20235/1915. sz. alatt kibocsátott rendelete szerint a háborús állapot bekövetkezte óta, de különösen a legutóbbi időben sürűn merűttek fel panaszok az ércváltópénz hiánya miatt. Dacára annak, hogy a m. kir. pénzverő-hivatal a háborús állapot bekövetkezte óta teljes munkaképességének felhasználásával állandóan verel egy koronás, tíz és két filléres pénzeket, minél fogva már eddig is tetemes mennyiségű új váltópénz került forgalomba, a fennforgó hiányt még sem sikerűtt megszüntetni, a minek

oka voltaképen nem a váltópénz hiányában, hanem abban a körűlményben leli magyarázatát, hogy a lakosság nagyrésze a váltópénzermeket elrejtji, azokat ily módon a forgalomból kivonja, miáltal ugy a hazai közgazdaságnak, mint a pénz- és kereskedelmi forgalomnak mérhetetlen károkat okoz. Hozzájárulnak a lakosság ily irányú magatartásához azok a lelkiismeretlen forrásból származó és minden alapot nélkülvő hírszesztések is, amelyek a bankjegyek elértéktelenedésével ijesztik a tájékozatlan közönséget. A rendelet erősen hangoztatja tehát, hogy a bankjegyek a koronaérték pénzérméivel és ennélfogva a váltópénz érmekkel is egyenlő értékűek, azok értékcsökkenéséről terjesztett hírszesztések minden alapot nélkülöznek, továbbá, hogy a váltópénzermek elrejtése, felhalmozása a forgalomból való kivonása hazafiatlan cselekedet, a mely a legszigorűbb megrovást és megtorlást érdemli meg.

— **A katonaszkodó tisztviselők illetménye.** A tényleges katonai szolgálatot teljesítő állami tisztviselők, altisztek és szolák illetményeit a hivatalos lap csűtűrtőkli számában közzétett rendelettel szűhályozza a kormány. E szerint azok az állami tisztviselők, altisztek és szolák, akik mint póttartalékosok első katonai kiképeztesük céljából tényleges katonai szolgálatra bevonulnak, polgári illetményeik élvezésében ennek az első katonai kiképeztesésnek tíz heti időtartamára, vagyis hetven napra hagyatnak meg. Ellenben azok az állami tisztviselők, altisztek és szolák, akik rendes (egy, két, három vagy négyévi) tényleges szolgálati kötelezettségüknek teljesítése végett vonulnak be tényleges katonai szolgálatra, polgári illetményeiket ezenul is csak az első katonai kiképeztesésnek nyolcheti (két havi) idő tartamára, vagyis hatvan napra kapják meg.

— **Az állami segély és a házbér.** A pénzügyminiszter rendelete értelmében az állami segélyből a hadbavonultak itthonmarad családtagjainak lakbérhatalékára a kifizetőpénztár eszközölhet levonást. — Igen sokan voltak, akik a lakbérüket nem fizették, hanem adósok maradtak vele s az állami segélyt fölítették. Ha a házigazda bejelenti, hogy államsegélyes lakója nem fizeti a lakbért; az államsegélyt addig nem folyósítják az illető részére, míg a házigazdától igazolványt nem mutat föl arról, hogy a lakbér-államsegélyt tényleg lakbérfizetésre fordította.

— **Milyen lesz az új liszt?** A kormány új rendelete kapcsán érdekelt körűkben felmerűtt az a kérdés, hogy az új gabona feldolgozása hogyan fog történni és milyen lisztfajokat fognak a fogyasztóközönség rendelkezésére bocsátani, miután erre vonatkozóan eddig intézkedések nem történtek. Hír szerint a közel jövőben újabb kormányrendelet fog ebben a kérdésben megjelenni, mely részletesen diszponál a továbbiak fellett. A rendelet lényegében a kukoricát eredeti rendeltetésére utalja vissza és élelmezési célja helyett, — amire eddig nagyrészt fel kellett használni — takarmányozási és ipari használatra kerül. A malmok a nulláslisztet huszonöt százalékból fogják kibocsátani, esetleg a finom tisztaliszthez azokat az őrleményeket is hozzáadják, amelyeket a háboru előtt gyengébb minőségűek voltak. A fűzöliszttel a jövőben keverés helyett tiszta buza-liszttel, a kenyérlisztet pedig valószínűen harminc százalék árpával állítják elő.

Sve pošiljke, kaj se tiče zadržaja novinah, se imaju poslati na ime urednika u Csáktornya

Izdateljstvo:
knjižara Strausz Sandora
kam se predplate i obznane pošiljaju.

MEDJIMURJE

na hrvatskom i magjarskom jeziku izlazeći društveni, znanstveni i poučljivi list za puk
Izlazi svaki tjeden jedenkrat i to: svaku nedelju.

Redplatna ošna je:

Na celo leto 8 kor.
Na pol leta 4 kor.
Na četvert leta . . . 2 kor.
Pojedini broji koštaju 20 fill.

Obznane se poleg pogodbe i fu računaju.

Odgovorni urednik:
ZRINYI KÁROLY.

Saradnici:
PATAKI VIKTOR i SRÁY FERENCZ.

Izdatelj i vlasnik
STRAUSZ SANDOR.

Na trifrtalje su neprijatelji prevladani!

Neprijatelji su se navoljili tabora. - Nemci se približuju k Varšavi. - 141 jezer kvadrat kilometrov zemlje smo odzeli od neprijatelja.

Car. - Görzka velika bitka. - Boj i vrême. - Prva velika bitka s taljanom. - Böhmski Ermolli generala govor. - Bijeju nemci francuze. - Zrakoplavci ober Belgrada. - Uništili smo taljanskoga luftbalona. - Riga varaša rusi sprazniju. - Windau ruski varaš vu plamnu.

Āak stojimo na bojnom polju?

(M. J.) Vnogi veliju, koji okolnosti nepoznaju, da dugo traje tabor, da bi vre dobro bilo, ako bi vre mir bil. To i mi velimo. Ali ako si premislimo, da kaj bi hasnilo, ako bi mir sklopili s našimi neprijateljima predi, kak bi jih do kraja vuništili, onda i mi velimo, da takov mir nikaj nebi hasnil. Do kraja neprevladani neprijatelji bi se za nekoliko lêt tak ojačili, da bi svom novom silom na nas došli, naše sine, decu, žene potukli, naše hiže požgali, marhu našu odtirali, pak čeli narod vuništili. Mi se zbog toga borimo tak dugo s našimi neprijateljima, da budemo vu budućih vnoгих letah vu miru i vu sigurnoću živiti mogli.

Više kak na pol, moremo reći, da na trifrtalje su vre naši neprijatelji preobladani. Ako smo vre tak daleko s njimi došli, onda nesmemo predi popustiti, dok još i četrti i s tem zadnji ftralj prevladanja nedostignemo. Ufati se moremo, da bude jeden i drugi naš neprijatelj tak bit, da 50 let dugo nebu mogel k sebi doći. Niti peneze, niti puške, niti štuke, niti k vojničtvu potrebne opravde, niti druge stvari si nebu mogel pripraviti predi, kak za 50 let.

To je zrok tomu, da se nebudef nafriskoma mir sklopil.

Iz Francuzke su došli glasi, da su se ovi vre navoljili tabora i da se glasi zdi-guju proti tomu, da bi još jeden zimski tabor bil. Ne samo pučanstvo, nego i vojnici su se počeli zdignuti vu Francuzkoj proti dugo trajućemu taboru. Tomu se nemo-remo čuditi, ako si premislimo, da je francuz do vezda svaki mesec 200 jezer voj-nikov izgubil. Francuz, englez, rus i srb se je vre navoljil tabora. Mi, nemec i turčin još nismo se ga navoljili, ar pri nas svaki s oduševljenjem brani svoj orsag i to s velikom uspehom. Nam dobro ide na bojnom polju, tak si nemoramo glavu treti zbog mira, dok na poštenje ne navćimo one, koji

su zrok bili taboru. Nigdo nije bantual neprijatelje, zakaj su hoteli nas i nemce vuništili?! Kaj su s nami šteli napraviti, to bumo mi s njimi napravili s Božjom pomoćjom. Koj drugomu jamu kopa, sam bu vu nju opal!

Pri vodi Dnister zvanou su rusi prošli tijeđen takvoga zgubička imeli, da su morali prositi naše generale za mir, da si mrtve pokopati budu mogli. Zapovedništvo naših šeregov jim je 4 vure trajuci mir dal, dok su si strahovito vnoگو mrtvih pokopali.

Nemške čete se približuju k Varšovi. To je glavni varaš Rusko-Poljačke zemlje. Iz ovoga varaša se stanovništvo izseliti mora, ar se rusko zapovedništvo vre vezda pripravlja k tomu, da nebudef moglo nemcom preprečiti prevzetje Varšove.

Talijani su pri Isonzo zvanou vodi strahovito biti bili. Vezda se je zeznalo, da je iz jednoga iz samih financov sastojćeg regimenta samo 100 vojnikov ostalo, a 2800 opalo. Ov regiment je 24 kompanije imel. Svake kompanije zapovednik je poginul. General, koj je ovu četvu vu bitku poslal, bude pred sud došel, ar nebi smel na vojničku službu neizvućene finance na takvo pogibelno mesto postaviti.

Naši vojnici ne samo da nebi s uspehom branili granicu našu pri talijanskoj zemlji, nego su vre Origone zvanom mestu vu Talijansku vdrii.

Predi kak bi Talijan vu tabor se pustil s nami, ruski car je list poslal srbskomu kralju Petru, vu kojem ga opomene, da onda, gda talijan počne tabora, naj svom silom pošle svoje vojnike na nas. Petar kralj je vu svojem odgovoru pisal, da nemre to vćiniti, ar je njegova vojska tak oslabila od velike zgubičke i betežtva, k tomu niti dosta štuke, puške, praha, niti druge municije nema. Ako bi se opet vu bitku pustil, onda bi čela njegova vojska vunišćena bila. Ruski car se vezda jako srdi na kralja

Petra. To sve se je stopram vezda zeznalo.

Da smo mi i nemci vu velikim dobičku, to nikaj bolje ne kaže, da su naši neprijatelji od nas i od nemcov odzeli 12 jezer kvadrat kilometrov veliki falat zemlje, mi i nemci pak od neprijateljev 141 jezer kvadrat kilometrov. Rus ima još iz Galicije 11 jezer kvadrat kilometrov. Rus ima još iz Galicije 11 jezer kvadrat kilometrov, a mi imamo iz Ruske zemlje 88 jezer kvadrat kilometrov vu naših rukah. Iz toga se vidi, da smo mi i nemci osempuť više zemlje odzeli od naših neprijateljah, kak oni od nas.

A kaj se broj vu suzansivo odedgnatih neprijateljskih vojnikov i odedtih kanonih tiće, tomu je broj neizmerno vekši, kak onih broj, koje su neprijatelji vlovili od naših četah.

Car.

Aprila dvajstidrugoga je došel ruski car vu Lemberg. Varaški stanovnici nê su znali kakva sreća je čeka. Bobrinszky grof čele Galicije ravnatel i policaji čele dane su skakali tak, da niti spati su nê imali vremena. Od hiže do hiže su létali, svakoga su previzitirali i koj se njim je nê dopal, odmah su ga zvezali i vu Brigidenbe odtirali. Jeden večer policaji su obkolili teatra i što je samu nuter bil ženska ili dête, sve su vu Brigadeube odedgnali. Zakaj? to nê je ništi znal. Aprila dvajstidrugoga, jedno subotu pak su kozaki židovsku cirkvu obkolili i čeli šereg židova su odedgnali. Tak je to išlo od dana, do dana. Devetnajstoga na večer žandari su hodili od hiže, do hiže i zapovedali su, da na svaki hiži zastava mora biti, koju pred dvajstipetim nêje smeti doći zeti. Vu Lembergu niti onda su još nê znali zakaj moraju varaša zastavami na kinćiti, mislili su, da Krakava je propala.

Dvajst prvoga na večer su stopram zazvedili, zakaj to sve mora tak biti. Velike

plakatlino su nakelili, koji su stanovnikom naznanje dali, da drugi dan sam car bude pohodil varaša i svrha toga svaki svetes-njo naj bude obleteni i mirno se naj spona-ša. Bobrinsky ov dan je takov bil, kak nori. K sebi je pozval Rutkovszky i dr. Stahl polgarmestre i kak su vu sobu stu-pili odmah je zakrical nad njimi :

— Car zutra dojde. Vi budete odgo-vorni od svega, kaj se ovdj pripeti. Ako se kaj najmenjšega sgodi, obedva vas dam sterliti, vu Lembergu pak kamen na kame-nu ne ostane.

Polgarmestri na ove reči ne su odgo-vorili nikaj. Prignuli su se i bez reči su odisli. Već su vuni bili, kad je Bobrinsky za njimi došel i još jedanput je opomenul je, da kaj je čeka, ako nebude sve vredno.

Imal je zroka, da se njim tak za grozi. Nikolajevics Miklós nadherceg tak je zah-téval, da car bez soldačkoga kordona dojde vu varaš. Varaš pak je pun bil naših sol-datov, koje su zidovi skrivali pred rusi. Skalen redarski kapitan čele dane je drkal, gde bi koga mogel vloviti. Zadnji dan ja-vili su mu, da nihilišti su došli vu varaš i nemoreju je nigdi najti.

Došel je zadnji dan. Na vulice rano su vun zmasérali soldati. Ob jedenajsti vuri zaprli su glavne vulice. Na svake sto ko-račov jeden cug kozakov je bilo postavleno. Opoldan prosti soldati vu kasarne su mo-rali oditi i na vulicaj samo kozaki su ostali. Ovi né su smeli već vun dojtj vu varaš doklam je car tam bil. Stanovniki slobodno su vun na vulice došli. Vu obloku nišci je né smel biti. Ako su koga pred zaprtim obloku vidli stati, odmah su ponjega odisli i vrest su ga zaprli. Prék puta nišci je né smel iti.

Oficiri pred jednim hotelo su čekali. Na Halicki trgu pak su okrainski muži stali s jednim ruskim popom. Popoldan ob peti vuri od kolodvora čeli šereg automobilov je došlo. Na prvim automobilu redarski ka-pitan je sedel šbelim obrazom, kak krajda. Od njega samo još jeden človek je još be-leši bil. To pak je sam car. Na drugim au-tomobilu sam car je sedel. Blédi je bil, kak stena i videti je bilo, da ves drvće. Svaki je slobodno na vulici stal, pak itak jako malo ljudstva je bilo vuni. Najviše zenskih i dece je stalo vuni. Razmi se to. Svaki je straho bil, da nebi što kamena ili bombu hitil, jerbo onda strahovitna vura bi bila došla. Pred palačom gde je car stanuvál pod zapoved su morali varaški purgari stati. Car je ovdj stal vun iz automobila i od-mah je gori vu svoje sobe odišel. Samo potlam došel k jednomu obloku i zahvalil se je narodu. Komaj deset reč je sgovoril i odmah je nazat se potegel. Kozaki su s korbaci tukli zidove, da naj slaviju cara.

Drugi dan rano vjutr je već odišel car vu Przemysl, i taki on dan je još na-zat došel vu Lemberg. Kruba i vodu svaki dan su iz Szentpétervara dopelali za cara. Lembersku vodu néje ufal piti, da ga nebi za giftali. Dvajstičetrtoga je odišel tak stiha, da stanovniki su niti né znali, da cara već néga vu varašu.

Da bi car bi znal, da tak fletno sgubi Lemberga, segurno se ne bi bil trudil tak daleko za to, da vidi jeden varaš, koj je samo nekoci mesec bil njegov.

Görzka velika bitka.

Majusa dvajstičetrtoga je talijan nam poručil boja i dvajstičetrtoga već je znati bilo moći, da naj vekše bitke kre Izonzo linije budejo. Od Görza doli do morja teče najviše krvi. Šest tijeđnov trajaju ovdj bitke i šest tijeđnov teče ovdj tuliko krvi, kak makar na severnim bojnomo polju. Najmre pak okolo Görza, kojega talijani podsiloma hočeju zadobiti i poleg toga za njega teče naj više krvi. Dan i noć ružiju, tereju ovdj štuki, dan i noć praškaju mašin-puške, le-čeju bombe, ali talijani niti jeden koračaj su do vezda né mogli naše nazat stisnuti. Za vezda još sve pozicije držimo, vu ko-jih smo do vezda bili. Vu Görzki bitki ta-lijani su strahovitno biti bili i nezmerno krvi pretočili, najmre pak pri görzkim mostu, koj čeloga varaša brani.

Kak su nam talijani boja poručili, naši slavni šeragi ovdj su se počeli skupljati i odmah su görzkoga mosta tak objacili, da tak sgledi vun, kak jeden festung.

Od kraja, kak se vidi talijanom prvi cilj je bil, zadobiti Görza, drugi pak vu Triest maširati.

Da prvoga cilja nemoreju postiči, za to je görzki most, da opet drugoga nemoreju postiči, to pak je doberdoi gora, koja Tri-eszta brani. Naše soldačko zapovedništvo naprè je znalo, da talijani na ovim mestu budo naj bolje vdrali, svrha toga ovdj su se i naši najbolje prepravili. Talijani niti jednoga cilja su né mogli postiči, Görz i Trient je denes ravno tak naš, kak je i predi bil.

Pri görzkim mostu, od poručanja boja, do juniusa 23-ga, dakle prvi mesec ovu se je pripetilo :

Majus 23. Ov dan su nam poručili boja.

Majus 24, 25, 26. Tri dana je trajalo doklam su talijani do görzkoga mosta došli. Ovi tri dani skorom bez svake bitke su minuli. Patrole naše, kak njim: je to zapo-vedano bilo, pomale nazat su se vlekli i smirum su prijave pošilale, kak talijani napreduvaju.

Majus 27. Ov dan su talijani pervic se navalili na görzki most.

Majus 28. Talijani podrugoč su s ve-likom močjom vdrali na most. Strahoviten ogenj su spuščali iz štukov i onda su pe-šički na šturmu išli, koje su naši kervavo nazat sbili.

Od majusa 29-ga, do juniusa 8-ga mir je bil na čelim frontu. Talijani su previdli, da makar njih je puno više, nemoreju našu liniju predrti.

Juniusa 9-ga opet su počeli talijani vdirati, najmre pak proti Monte Sabotino. Talijane su do kraja nazat sbili.

Od juniusa 9-ga, do juniusa 23 ga opet je mir bil. Ove dane niti jeden štuk néje se oglasil. Dakle prvi mesec to se je pripetilo. Talijani veliki sgubiček su imali bez svakoga hasna.

Bombardiranje Görza.

Junius 23-ti. Ov dan su opet svelikom silom počeli talijani vdirati. Ov dan su po-čeli bombardirati ponoči Izonzo mosta i Görz varaša, bez svakoga hasna. Vu zorju pešički su na šturmu išli. Naši su je nazat pretirali.

Junius 24, 25, 26, 27. Ove dane pod-jednoma su štuki mrcali i hitali svakojačke

bombe. Dvajtisedmoga i pešički su probali napreduvati.

Junius 28. Čeli dan je velika meglá bila i nikaj važnešega né je se pripetilo. Ov dan barem su se malo počinuli.

Junius 29. Na slavo Petru i Pavlu ta-lijani čeli dan su bombe spuščali.

Junius 30. Občinita šturma. Jeden ti-jeden su létale strahovitne bombe. Takvo strélanje je bilo, da samo on more si to premisliti, koj je tam bil. Talijani mislili su, da štuki su svršili svoj posel i počeli su napreduvati. Juniusa tridesetoga ob polnoči počela se strahovitna borba i trajala je po-poldan do pol jedne vure. Talijane na čeli liniji nečimurno su naši preobladali i nazat pretirali.

Svaki dan šturma. Juliusa 1-ga čeli regiment je išel na šturmu. Počela se ob dvanajsti vuri i do dvé vure je trajala. Talijani strahovitimn sgubičkom su se morali opet pobrati.

Juliusa 2 ga. Opet šturma. Naši su talijane ov dan čisto bizu pustili. Mašin-puske tak su je pokosile kak kosac travu.

Julius 3. Opet šturma.

Juliusa 4-ga talijani dva bataljone zeb-ranih soldatov su poslali svakojačkami bom-bami. Niti stém su nikaj né napravili.

»Generalangriff.« Julius 5. »Ge-neralangriff« tojest naj vekša i naj jakša šturma. Ov dan je bila naj vekša bitka. Ov dan su talijani tak strélali, da se takvo strélanje vu ovim čelim boju još né čulo. Kuliko štukov su samo imali, sve su na jedno mestu naperili i né ga bilo za pod-lan mesta, kam nebi bombe bile curele. Naši dekungi sporušili su se.

Točno ob dvanajsti vuri se počela štur-ma. Tri vojni zbori su vu jednim vremenu na šturmu išli. Na večer do desete vure je trajal strahoviten boj. Štuki su podjednoma ručali, ali naši i vu naj vekšem ognju stali su kak pečina.

Magjari, horvati i dalmatinci su ov dan opet pokazali talijanom, kakvo krv imaju. Na čeli liniji su opet strahovitimn sgubič-kom retirérati morali.

Juliusa 6 ga opet je šturma bila, ali puno slabeša, kak predi jeden dan.

Julius 7. Čeli dan su bombe létale.

Od ovoga dana talijani već ne ufajo na šturmu iti i previdli su, barem njih ga puno više, kak naših, itak nemoreju nikut, nikam.

Görzku bitku talijani do kraja su sgu-bili. Šest tijeđnov su dan na dan vdirali na naše pozicije da je predereju. Cilja né su postigli. Drugać je to bilo pri Gorlici, gde su naši četiri vure samo vdirali na ruse i taki su rusko liniju predrti. Talijani od toga su si zeli példu i mislili su, da i njim moguće bude tak napraviti, kak su naši sa rusom. Né su premislili, da pri Gorlici magjar, nemec i horvat je vojuval, a né talijan. Kaj je ovim moguće bilo, to ta-lijanom nigdar nebude.

Boj i vréme.

Moremo se smisliti, da vu zimskim vremenu višeput smo dobili takve glase, da poleg deždja, snega ili pak velike megle niti neprijatelj niti pak naši né su mogli na bojnomo polju svoje taborske posle zver-šuvati. Barem denes kad su naj noveši štuki, puske, automobili, mašin-puške, aeroplani, luftbaloni, dekungi, dobra oprava i t. d.

itak po jedni strani ne vesi vojska od vremena.

Kak je to drugač bilo negda. Negda vu zimskim vremenu ne je bilo moguće boja tirati, ako pak su itak i po zimi boja deržali, pripetilo se, da čeli šeregi su se vuništili. Naprimer 1719-ga leta Arnfeld švedskoga generala iz deset jezer ljudstva stojeći šereg, tak rekuć do zadnjega človeka se je zmrzel med bregi.

Negda je zima velike šale napravila med neprijatelji. Tak naprimer 1795 leta okolo Hollandie morje se je zmrzlo. Vu jednim hollandskim morekim postajališču četirinajst ladjih je bilo. To su francuzki husari pozvedili i jedno noć su sve četiri-najst ladje prišli. Hollandski marineri niti su ne po mislili, da bi francuzki kolenjiki po morju došli do njih. Husari su na kopite canjke svezali i tak ne je bilo čuti, kad su po ledo hitro do jahali i ladje zavzeli. To su bili prvi morskii husari.

Poleg stalnoga deždja 1346-ga vu jedni bitki strelcam znore su se na močile, puškin prah pak 1809-ga leta poleg Znaima trajućim-boju tak se premočil, da ne je bilo moći strělati. Obedvaput su morali s bojom postati i počekati doklam se vrème preobrnulo i nastalo je lépo suho vrème. Dakle negda ne je bilo moći boja tirati, ako je vrème ne za to stalo. Jeden i drugi neprijatelj moral je svoje šerege vu takvo mesto spraviti, gde su mogli šeregi dobroga vremena se včekati.

Negda poleg velikoga snega ne je niti par koračov dalko videti. Tak se pripetilo 1807 ga leta, da poleg velikoga snéga francuzki šeregi samo onda su spazili ruske kozake, kad su landže već jim na prsah stale.

Veter ili pak veliki vihiri još bolje škodi. Zanemiti dogodjaj se pripetil vu španjolskim i englezkim boju. Fülöp španjolski krajj poslal je svojega vodju 1588 leta, da naj ide vu Engleziju i naj ju zavzeme. Vodja je imel 130 ladjih, na kojih je 20 jezer soldata, 10 jezer marinera, 2680 štukov i za šest mesecov stroška bilo. Veter je ladje vu severno morje na tiral. Španjolski vodja samo za pol leta je mogel svojega velikoga šerega polovicu dimo spraviti. Od potlam je Englezia tak močna nastala, da denes ju našo oružje vuništi.

Denes svaki vodja proba, da vrème preoblada. Negda je to moći napraviti. Naprimer ako zvezdo znanci naprè moreju povedati, da hudo vrème bude, vodja odmah tajno odredi, da ov ili on šereg vu hudim vremenu naj si mesto premeni i stém neprijatelje prevari.

Voda takodjer veliki posel ima vu bojnim vremenu. Naprimer 1701 leta švedsi vu Drina vodu tak za sancali, da je ova voda morala vun ziti i stém su bitku zadobili, jerbo čela okolica gde je neprijatelj stal, je pod vodu došla.

Vu denešnjim boju pak su francuzi i englezii Dünkirchen i Ipern okolicu pod vodu pustili i stém su nemce zastavili, koji još niti denes na oni okolici poleg vode nemoreju napredovati. Istina, da niti francuzi nemoreju sad do nemcov dojt, da je iz Francuzke zemlje pretiraju.

Iz toga se vidi, da denes vrème, vihra, deždja, vodu i tak rekuć čelo narav je moći pod bojni jarem spraviti.

Prva velika bitka s talijanom.

Šest tijeđnov su probali talijani svako formu napredovati, doklam su odlučili jedno obćinito šturmu. Razmi se, da takvo mesto su si zebrale, gde su naj leži mogli iti i mi naj teži se braniti. Ovu mestu pak je Isonzó voda i okolica, od Gôrza doli do morja, od Trieszta popriliki trideset kilometrov dalko. Četiri vojni sbori i nezmerno velikih štukov je stalo vu liniji. Petoga i šestoga je bila naj vekša i naj strahovitnesa borba. Na hiljada dvajstii osem centimeternih granatov su spustili svaki dan na naše pozicije. Kad su mislili, da naši dekungi su spodrti, odmah blizo dvésto jezer talijana je išlo na šturmu na petdeset kilometrov dugi liniji. Naši čisto blizo su pustili neprijatelja i kad su već do drotoz došli, onda su se sprožile naše mašinpuške i štuki i nezmerno kugljih pošilali na talijane. Kuglje su puno gušće letale, kak tuča. Talijani taki vu prvi minuti su se sbesili. Na hiljada mrtvih je odmah ležalo i na hiljada i hiljada pležercov je kričalo za pomoć. Živi pak su bez pameti pobegli. Za kratko vrème opet su talijane na šturmu tirali. Tak su mislili, ako su pervič ne mogli do naših dekungov dojt, drugoč zasegurno budejo. Ali drugoč su opet tak žišli, kak i pervič. Naši soldati vezda su već ne zadovolni bili, da samo kuglje spuščaju, neg bez svake zapovedi vun su poskakali iz dekungov i s bajonetami su išli na prestrašenoga neprijatelja, koji je opet još zveškim sgućikom moral retirérati. Naše čete dakle prvo veliko talijansko šturmu vitežki su preobladale i strahovitim sgućikom neprijatelja presilile, da bez pameti pobégne. Na čeli liniji sve pozicije smu zadržali i živ talijan je vu naš dekung ne došel.

To je bila prva velika bitka s talijanom. Istina, da i predi su višeput bili biti talijani i predi su velike sgućicke imali, ali tuliko su sve skup ne sgućili, kak vu ovi jedini bitki. Od ove velike bitke mogli su se talijani i čeli svet navčiti, da naša vojska je tak močna, da ju ne moći preobladati.

Naši neprijatelji tak su mislili, doklam se mi s rusom bijemo i čelo moć proti jemu moramo poslati, ako hoćemo, da zadržimo sve onu, kaj smu zadobili, ov čas ako nas talijan za hrbtom pograbi onda sgućleni budemo. Mislili su, da od rusa moramo regimente od poslati i tak tam slabši budemo, ili pak dalje budemo proganjali s čelom moćjom ruse i onda talijani lépo se došpancečaju vu monarchiju, zavzemeju Trieszta, Fiumo i mašrali budeju proti Budimpeštu i Beču.

Pri Isonzó vodi trajuća bitka navčila je, da stoga nikaj nebuđe. Mi dalje bijemo ruse i talijani zato nemoreju se došpancerati vu monarchiju, kak su to mislili. Posvedočilo se, da neprijatelji ne su dober račun napravili, jerbo mi dosta veliko moć imamo, da stremi neprijatelji moremo slavno vojувati, proti rusu, srbu i talijanu.

Denes već i neprijateljske novine, kak su englezke, francuzke, amerikauske prepoznaju, da ne je moći tak zlehka preobladati Nemško i Ausztriu, kak su to od kraja svi mislili. Mislili pak su, ako se i talijan na nas navali, onda je zadaja vura vudrila Nemški i Austriji. Denes već sami neprijateljski vodjii tak govoriuju, da nebuđe moći Nemško i Austria-Magjarsko preobladati. Hvala Bogu, da to sami neprijatelji prepoznaju.

KAJ JE NOVOGA?

Pésma od pajdaša, koj je vu boju vumrl.

*Kaj se pripetilo, kaj se je zgodilo?
Mladoga junaka vu grób je spravilo.*

*Vu Karpatskoj zemlji visoke su gore,
Vnogoga junaka vu grob sprevedile.*

*Mesece aprila zima jaka bila,
Vnogoga junaka zemlja je pokrila.*

*V bližje tam špitale mene su spravili,
Gde sam tužen moral vu ranah vumreti.*

*Majuša meseca dneveka drugoga
Spreveda sam imel do groba hladnoga.*

*Hrastovoga križa na grob su postajli,
„Klobucarics Ferenc“ na nju napisali.*

*Kaj bu se poznalo, vnogo letah znalo,
Da ovdii počiva dète medjimursko.*

*Dète medjimursko iz jurovske fare,
Iz jurovske fare, z Kismihály obćine.*

*Listeka sam spisal na pajdaše moje.
„Pajdaški dragi! zmislite se zame.“*

*Nemam tužen žene, koja me ljubila,
Niti pak matere, koja me dhranila.*

*Pajdaši ljubleni! to vam ja dam znati,
Da bi vi od mene pesmu izpisali.*

*Kak sam toga lista vu ruke ja prijal,
Milo sam si zdehnul i suzice brisal.*

*Vnoge noćke mesom skupa skuznovali
I zadnjić jed sobom ovak spominali:*

*„Pajdaši ljubleni! tak dobri budite,
Pak me jošće jedenput k cugu sprevedite.“*

*Žalostno smo njega k cugu sprevedili,
Tam se skušavali, lépo rukovali.*

*Za tem se cug genul, on suzice brisal,
Milo si je zdehnul i s „Bogom!“ zakričal.*

*Komaj je on došel v Galiciju tužnu,
Već je dušu spustil za svu domovinu.*

*Vu božanskom miru naj se on počiva!
Naj se v nebu pokoj vekivećni zívava!*

*Nebo, svetlo nebo! kak si ti gjungjeno!
Naj se ga zavziva dragi pajdaš mirno!*

Kismihályfalva.

Spisali:

**Meszarics István i
Pintarics Bálint.**

— Prosimo naše poštvane predplatnike, naj nam vu novim fertalju predplatne zaostatke čim predi pošleju i predplate ponoviju

— Srbi vu Albaniji, Montenegrovci ulazili su vu Skutari i poleg toga srbi takodjer su se gori podigli i svojim šeregom čelo serdinešnje Albanu hoćeju zavzeti tak, da bi hatar med Srbom i Montenegrovom Alessio bil. Vu Skutariu Vukotics general odredi, da svi albanci prék daju oružje. Albanci ne su se suprotivili i do dvajstii hiljada albance je svojo volno doli doto oružje.

— Velika gôrška bitka. Pokedob talijani šest tijeđnov ne su mogući bili niti jeden koračaj naprè dojt, Cadorna talijanski vodja sliom je stel napredovati, da malo potiši talijanski narod, koji već na glas špota one, koji su vu tak hudi položaj nagnali Talijanski orsag Talijanski generali na čeli liniji probali su gde bi mogući

bili barem nekaj zadobiti, ali aveposud kervavu su je naši pretirali. To se je niti vu Karpati nê pripetilo, da bi šest lijednov neprijatelj sto jezer ljudstva bil sgubil, kak su vezda talijani, pak itak poleg ovoga nezernernoga sgubička još jeden fix punta nê su zadobili.

Najbolje se mući Cadorna na isonžoi frontu. Dobro se deržiju naši viteži barem neprijatelj strahovitno strêla iz stukov ovu liniju i još bolje fratiyu ovdí talijani municiju kak su rusi od početka boja. Na dobredoi dolini, pri gôrzkim mostu i na Monfalcone okolici su s obćinitom šturmunum štelí talijani pretirali naše, ali vitežki naši baki i honvêdi niti jeden koračaj su nê od-pustili. Od Polane na poldan dva talijanske vojne zборе su naši kervavo sbili. Odovut na sever takodjer strahovitna bitka je bila, ali naši zvućeni i zvezbani soldati i ovdí su kervavo sbili talijane. Talijane su tak padali doli, kak tuća. Strahovitno vno-g mrtvih su imali talijani, kad su pobešli. Naši su je stopram onda strêlali čisto ko-mot, kak zajce. Kervavi dan je to bil tali-janom i Cadorni.

— **Böhm Ermolli generala govor.** Petdeset prvoga regimenta Weisz Béla kaprol povêdal je vu jednim špitalu, kakov govor je držal zadnji dan pred Lembergom Böhm Ermolli general po magjarskim jeziko magjarskim bakum.

— Magjarska deca! Ovdí stojimo pod Lembergom i vu varašu deset mesecov čekaju da je vi oslobodite od ruskoga jarma. Domaj vu Magjarskim orsagu svaki zna, da ste vi ovdí. Čeli svêť, bil prijatelj ili neprijatelj, vas gledí, ali budete mogućni počistiti od neprijatelja Galicije glavni varaš, od onoga neprijatelja, kojega vi već više ti-jednov pred sobom tirate. Ovu je zadnji varaš, koj je još neprijatelju vu rukah. Ako ovdí preobladamo, onda Galicija čista bude od neprijatelja. Naj vekši naš zapovednik, naš stari kralj za ufa se vu vas, da Lem-berga nazat zadobite.

Bog je domaj takvo letinu dal, kak da bi stêm štel vas nagraditi. Dika bude vaša i više drobne dećice. Koj život sgubi za Lemberga, njegvo ime zanavêk na mra-morsku tablu bude zrzano, njegvo ženu i decu orsag pošteno bude zdržal. Koj pak tak bude pležerani, da vu civilu nebude mogel svoju mestriju dalje tirati, pošten kruh bude dobil od orsaga. Vi ste najdragša deca vaše domovine, vašega staroga kralja. Neprijatelj, koj je još vu varašu, dobro vas već pozna, boji se vas. Nutri vu varašu s cvêťjom vas već čekaju stanovnici, jerbo znaju, da magjarska deca je budejo oslobodila.

Deca! Soldati! Nebudem vam rekel, budeti segurni, budite viteži, neg rekel vam budem, budite sudšom i têlom magjari! Naprê, magjari! Naši dečki na ovaj govor stakvim veseljom su išli vu ojenj za svojim generalom, kak mortig nigdar. Vraga bi bili preobladali, nê da nebi rusa. Vu varašu, kak smo već od toga pisati, s velikim veseljom su prijeli naše soldate. Put, kud su išli, s cvêťjom je bil nastri. Ovaj dan, koji su vu življenju ostali, nigdar ga nebudo pozabili.

— **Bijeju nemci francuze.** Juliusa 14-ga pri Souhez zvanim mestu sbili smo francuzi, tak glasi nemška prijava. Francuzi više šancov i jarkov su štelí vu Argonnejski sumi nazat zadobiti, ali to smo mi

njim pretgli. Strahovitno kervava bitka je to bila i nemški šeregi vlovili su 116 ofi-cirov i 7009 francuzov.

— **Zrakoplivci ober Belgrada.** Iz Nisa javiju, da ov mesec 16-ga austria—magjarski zrakoplivci su doleteli i više kak petnajst minut su ober Belgrada létali, alf bombe nê su hitili na varaš. Srbski oficiri stoga to misliju, da opet važne stvari se budejo započele okolo Belgrada.

— **Vuništili smo talijanskoga luftbalona.** Juliusa četirinajstoga naši kanonéri, koji braniju Gôrza i okolicu, doli su strelili jednoga talijanskoga luftbalona, koje naše pozicije štel spregledati. Luftbalon s dvemi oficiri doli je opal.

— **Riga varaša rusi sprazniju.** Ruske novine same pišeu, da rusi Riga i susedne varaše spraznili bude. Soldačko zapovedništvo odredilo je, da sve zvone, koji su vu Riga varašu i po okolici, odmah treba doli zeti i dalje spraviti, da ne dojdeju neprijatelju vu ruke.

— **Windan vu plamnu.** Iz Kopenhage pišeu, da juliusa 14-ga štuke su čuli od Ostoglanda. Veliki plamen se je videl ponoći. Kak ribari povêdaju, koji su onu noć na morju bili, Windan ruski varaš i morskoo postajališće je vu plamnu stalo. Nemški štuki su varaša vužgali.

— **Romania zrakoplivce išće.** Tädlicher Sundschau novine pišeu, da Romania trideset aeroplanov je kupila vu Talijanskim. Aeroplani prêk Szaloniki su došli vu Romaniju. Sad Romania za veliko plaću zrakoplivce išće, jerbo vu Romaniji nê ga što bi znal s aeroplani baratuvati.

— **Rusi branili bude Varšavo.** Times novine pišeu, da vu Széntpétverva za vezda nê su straho, da Varšava prepadne. Ako branili budemo varaša, to duže vremena bude trajalo, jerbo veliki ruski šereg stoji tam i Varšava nê je najmenjši testung. Ruski soldački oficiri tak misliju, ako nemci prederuju ruskoga fronta pri Ivangorodu, za to nebude taki Varšava propala. Varaške stanovnike samo za to su vun stírali, jerbo braniti hoćeju Varšavu.

— **Talijani čêlo Albaniju zahtêvaju.** Neprijateljom veliko brigu zavdavlje Albania. Najbolje je to žalosti i srdi, da montenegrovci i srbi nećeju posluhnuti svoje prijatelje, neg sami ideju po svojim putu. Talijani niti čuti nećeju predi od toga, da vu Dardanelle pošteju svoje ladje i obećani šereg na pomoć, doklam čisto nebudo osegurjeni, da čêla Albanija njihova bude. Neprijatelji sad s čêlom moćjom se trisju, da nekak pomiriju talijane, srbe i montenegrovce.

Za taborsku poštu gotovi kuvertisa napisom, takodjer i TABORSKE KARTE se dobiju kod Fischel Fülöp (Strausz Sándor) knjižaric. Clena: kuvert—2 lll. — taborska karta — 1 lll.

Pësma staroga vojnika.

Žalostno je ovo vezda govorenje, Medjimurskim ljudem dal budem na znanje.

Milostivni Bože! tebi se ja vtećem, I vu tvoje ime ove rêči pišem :

Govorit ve budem tekućega leta, Ja siromak tužen, svojega stališa.

Ja sam izabrani od lanškoga leta, Vu soldački ve kruh, prek 30 letah.

Nije ovo huđo, za mladog človeka, Koji broji blizo, 25-tog leta.

Ali mi siromaki, ki smo oženjeni, Iz drobnom dećicom, jesmo obteršeni.

Nam je malo teži, ovdí vezda biti, Kajti ženu, decu nê moći zabiti.

Mi se ovdí većput tako spominamo, Da se više nigdar dimo nevraćamo.

Ali opet z druge strani ovak rećem : Ufam se vu Boga i nebun neřećen.

Komu je sudjeno vu tom leti vmrêti, Tomu nikak nemre, on vezda izbeći.

Zato žene drage, najte se plakati, Kaj smo vas iz decum morali ostajti.

Jedni su z Kaniže vu Győr odposlani, A mi opet vu Beč jesmo odebrani.

To se ovak veli : Kralja posluhnuti, Makar budeš moral z svêta preminuti.

Plaći denes steput, to nikaj nehasni, Nego Boga moli, to si više hasni.

Bog sam to je zažel, more i zapreti, Samo moja duša mora bolša biti.

Ufam se vu Boga, koj je mene stvoril, Za to žena, deca, nebom nikaj dvojl.

Ako volja Božja, to je odsudila, Znam, da za grêh duša, moja bu terpela.

Dobrovoljno sve zlo budem ja podnašal Tak bum zveličenje leži ja si našel.

Morti budu ove rêči moje zadnje Za to jošêe vezda dajem to na znanje.

Naj stareši ljudi ovo vezda čuju, Kad njihovi stini vezda svi vojuju.

Ijublena Marija budi nam na pomoć. I presveto Trojstvo daj nam v boju jakost.

Ovdí još se spričam ženi, deci skupa, Primitite blagoslov od vašega otca.

S tem ve i zapiram svoje govorenje, Daj nam Božek svim skup dušno zveličenje.

Vu Beču.

Androscan Ivan, vojnik.

Urednikova pošta.

Na novo su k nam sledêće pësme poslali naši poštu-vani čitatelji, iz kojih se ovdí spomenemo :

1.) Branimo si domovinu. (P. M. Muraskiós.) Dobro je zmisljeno. Friško bu red na ovu pësnu došel. — 2.) Taborska pësma. (F. M. vu potzonskim špitalu.) Vnogo opravke treba ova pësma, zbog toga prosimo za potprjenje. — 3.) Pësma tugujuća. (V. A. Zalanjvár.) Bude izlaziła. — 4.) Pësma junačka. (L. J. Drávavásárhely.) Dobra je. Bude izlaziła. — 5.) Neverni talijani. (L. J. Szentliona.) Miseli su do-ri vu pëmi, ali veržusi jako šepaju. Nesu bili k jednoj viži slozeni. Vredno bude, da ju popravimo. — 6.) Pësma iz vojske. (Cs. P. iz Csehakla.) Bude izlaziła. — 7.) Pësma mladoga regruta. (L. P. Cýmóloshegy.) Izlaziła bude. — 8.) Iz sela. (T. J. Zagreb.) Medjimurske zeme nisu takve, kak vaša pësma kaže. Takva su zezda vremena, gđa žene vno-go žalosti i tuge moraju podnašati, tak nêsu vredne, da bi jih zabuntavali s pësomom, nasuprot vrdêse su tomu, da jih pohvalimo i pred njimi škrlak doli zem. — Zbog toga vašu pësnu nemremo vu novine deti. — 9.) Pësma od tabora. (Zs. M.) Neda se popraviti. — 10.) Pësna iz tabora. (V. D. vu Bukovini.) Izlaziła bude.

Iz grudi nam poslanih pësmaš budemo se drugađ spomenuli. Prosimo za poterpljenje! S pozdravom: (M. J.)

GABONA ÁRAK/CIENA ŽITKA

MÉTERMÁZSA	1 METERCENT	K
Buza	Pšenica	32—
Rozs	Hrz	22—
Arpa	Ječmen	22—
Zab	Zob	23—
Kukorica uj	Kuruza suha	29—
Fehér bab uj	Grah beli	60—
Sárga bab	Grah zuti	55—
Vegyes bab	Grah zmešen	53—
Kendermag	Konopljeno seme	50—
Lenmag	Len	54—
Tökmag	Košćice	54—
Bükköny	Grahorka	30—

Hepp Ede, pekar Csáktornya

Rákóczi-utca híza broj 18. poleg Kraljevskoga suda.

Ima takaj trgovinu **VAPNA**,
od najbolše vrsti.Koji treba zazidanje, može ga
dobiti u svako doba doma pri
njemu uz najfalešu cėnu. Koji
treba cėli vagon dobi vapno
čisto fal. Trži cėpanoga suha
bukova drva ilapora na vagu.

548 67—9

**Egy könyvkötő tanuló
és egy
papírkereskedő tanuló**

felvétetik

Strausz Sándor
könyv- és papírkeres-
kedésében, könyvköté-
szetében Csáktornyan

STOCK-GOENAC MEDICINAL

SAVATOLT
:: VALÓDI ::
BORPÁRLAT

CAMIS ÉS STOCK gőz-
pároló telepéből Barcola

COGNAC-GŐZFŐZ-
DE, ÁLLANDÓ HI-
VATAL. VEGYI EL-
LENŐRZÉS ALATT

012 6—55

KAPHATÓ MINDEN JOBB ÚZLETBEN!

Egy jó erkölcsű fiú, ki a horvát nyelvet bírja,

:: **TANULÓNAK** felvétetik ::

LISZT ÉS BRODNYÁK fűszer-, rövidarú- és vaskereske-
désében Stridóváron.

Fischel Fülöp (Strausz Sándor)

A legujabb gyorsajtókkal és
segédgépekkel van felszerelve
Elvállal mindennemű könyv-
nyomdai munkákat a legjutá-
nyosabb árak mellett. Könyv-
kötészetében mindennemű be-
kötések a legpontosabban és
jutányos áron készítettnek el!

könyvnyomda és könyvkötészet Csáktornya Telefon 34

Rococo női boudoir,

zsinorozott damast garnitúra, divány, asz-
tal, székek, állványok, falitányérok, vázák,
terakottakepek, alakok stb.

olcsón eladó!

Bővebbet: **HOLLENBERGER J.** kárpitosnál Csáktornyan,
Deák-utca